

Ministeriet for Børn og Undervisning
Marts 2012

Sagsnr.: 130.59K.391

Høringsnotat (udkast af 12/3-12)

Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen (Opfølgning på lovrevision om frit skolevalg)

I. Indledning

Lovforslaget blev sendt i høring den 1. marts 2012 hos 36 myndigheder og organisationer m.v. og offentliggjort på høringsportalen. Høringsfristen blev fastsat til den 9. marts 2012 kl. 10.00.

Af de 36 hørte myndigheder og organisationer m.v. har 9 afgivet høringssvar inden fristens udløb den 9. marts 2012 kl. 10.00. Herudover har 1 organisation uopfordret afgivet en udtalelse til lovforslaget. Der vedlægges en oversigt over de myndigheder og organisationer m.v., der har afgivet høringssvar.

Det bemærkes, at høringssvar modtaget efter høringsfristen, og som ikke er omtalt i dette høringsnotat, vil blive sendt til Børne- og Undervisningsudvalget, således at alle høringssvar vil indgå i grundlaget for Folketingets behandling af lovforslaget.

II. De væsentligste bemærkninger til lovforslaget

1. Generelle bemærkninger

Der er kun få generelle bemærkninger til lovforslaget.

Landssamrådet for PPR-chefer tilslutter sig forslaget. Danmarks Privatskoleforening og Frie Skolers Lærerforening støtter, at fritvalgsreglerne som udgangspunkt tænkes opretholdt. Organisationerne er enige i at give mulighed for at beskytte sårbare klasser.

Skole og Forældre er glade for, at det frie skolevalg gøres permanent, men udtrykker bekymring i forhold til den foreslåede mulighed for suspension, jf. nærmere pkt. 2.c. Børnerådet er kritisk over for frit skolevalg, da de ikke finder, at børnene nødvendigvis opnår fordele heraf. Begge organisationer finder det vigtigt, at området følges nøje. KL tilkendegiver, at de ikke ønsker at begrænse det frie skolevalg, men at lovforslaget giver en nødvendig mulighed for, at kommunerne kan handle til alles bedste, så elever ikke optages i en klasse, som ikke fungerer.

Med hensyn til forslaget om, at skolekommunen ikke kan visitere eleven til et mere vidtgående specialundervisningstilbud end det tilbud, som bopælskommunen har visiteret eleven til, udtrykker Danske Handicaporganisationer, Socialpædagogernes landsforbund og Ordblinde/Dysleksiforeningen i Danmark bekymring, jf. nærmere pkt. 2.a. KL er tilfreds med, at forslaget løser problemet med, at forældrene har haft mulighed for at vælge langt mere omfattende tilbud i nabokommunerne.

Forslaget om, at kommunalbestyrelsens særlige befordringspligt over for syge og invaliderede elever opretholdes inden for rammerne af det, som eleven er henvist til af bopælskommunen giver også anledning til bekymring hos nogle af organisationerne. Det drejer sig om Danske Handicaporganisationer og Socialpædagogernes Landsforbund, jf. nærmere pkt. 2.b. KL er tilfreds med, at brugen af det frie skolevalg ikke giver bopælskommunen yderligere udgifter til befordring.

2. Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

a) § 12, stk. 3, bopælskommunens visitation til specialundervisning

Danske Handicaporganisationer og Socialpædagogernes Landsforbund finder, at når et barn er blevet visiteret til specialundervisning af et beskrevet omfang og karakter, så skal forældrene og børnene have ret til at vælge en skole i en anden kommune på samme måde som alle andre forældre. Begge organisationer finder, at forslaget medfører, at børn med handicap ikke har samme muligheder for frit skolevalg som andre børn. Ordblinde/Dysleksiforeningen i Danmark finder det uklart, hvordan det skal vurderes, om et tilbud er mere vidtgående, da det er uklart, hvad der forstås ved et mere eller mindre vidtgående tilbud.

Børnerådet peger på, at forslaget formentlig vil føre til klagesager fra forældre, når de erfarer, at skolekommunen ikke kan sætte sin faglige vurdering i stedet for bopælskommunen. Rådet opfordrer til, at betragtninger herom indarbejdes i forarbejderne til lovændringen. Det er vigtigt, at det frie skolevalg ikke svækkes af den spareindsats, der finder sted i landets kommuner.

Fra KL's side er der peget på, at kommunerne har oplevet, at frit skolevalg på specialundervisningsområdet har givet forældrene mulighed for at vælge et langt mere omfattende og dyrere tilbud end det tilbud, som bopælskommunen har visiteret barnet til. Lovforslaget løser dette problem. Landssamrådet for PPR-chefer tilslutter sig forslaget, da det retter op på den usikkerhed, der gennem årene er opstået omkring serviceniveauer, når forældre har valg skoletilbud på tværs af kommuner.

Danmarks Privatskoleforening ønsker sig, at sammenhængen mellem visiterings- og finansieringsansvaret i forbindelse med de nye bestemmelser om inklusion i folkeskolen bliver udvidet til også at omfatte de tilfælde, hvor forældrene måtte foretrække et specialundervisningstilbud i en fri grundskole.

Ministeriet for Børn og Undervisnings bemærkninger

Baggrunden for forslaget er aftale af 4. juni 2012 mellem regeringen og KL om kommunernes økonomi 2012, efter hvilken folkeskoleloven skal ændres, så bopælskommunens visitering af elever med specialundervisningsbehov bliver bindende for skolekommunen for så vidt angår tilbuddets karakter. Endvidere skal det ifølge kommuneaftalen fastlægges, at afgørelsen af, om tilbuddet er mere vidtgående, skal træffes af bopælskommunen. Hensigten er at sikre, at der bliver sammenhæng mellem visiterings- og finansieringsansvaret, hvilket ikke er tilfældet efter den gældende fritvalgsordning for folkeskolens specialundervisning.

Forslaget om at indsætte en ny § 12, stk. 3, i folkeskoleloven er således en udmøntning af kommuneaftalen for 2012.

Herudover indebærer forslaget ikke ændringer i fritvalgsordningen for folkeskolens specialundervisning. Elever med behov for specialundervisning har således fortsat mulighed for frit at vælge mellem specialundervisningstilbud, hvis det ønskede tilbud er relevant i forhold til elevens særlige behov og i øvrigt inden for rammerne af bopælskommunens visitation. Der kan blot ikke vælges et tilbud, der er mere vidtgående, end det, bopælskommunen har visiteret eleven til. Det fremgår af lovforslagets almindelige bemærkninger, at bopælskommunens henvisning af elever med specialundervisningsbehov er bindende for skolekommunen for så vidt angår tilbuddets karakter, hvorved skolekommunen dermed er afskåret fra at optage eleven i et mere vidtgående tilbud, end det bopælskommunen allerede har visiteret eleven til. Som eksempel er nævnt i de specielle bemærkninger til forslaget, at dette fx betyder, at hvis bopælskommunen har visiteret eleven til støttetimer, kan skolekommunen ikke visitere eleven til fx specialklasse eller specialskole. Ved vurderingen af, om et tilbud i skolekommunen er mere vidtgående, vil det afgørende således normalt være tilbuddets karakter, og hvor det således ikke vil være nødvendigt at anlægge en økonomisk vurdering.

Den gældende bekendtgørelse om betaling ved skolegang i en anden kommune end bopælskommunen skal revideres i forbindelse med en vedtagelse af lovforslaget om revision af frit skolevalg. Ministeriet vil i den forbindelse præcisere reglerne om den mellemkommunale refusion, når en specialundervisningselev er optaget i en anden kommune end bopælskommunen. Det vil bl.a. blive fastsat, at skolekommunen skal kunne sandsynliggøre, at den udgift for specialundervisningstilbuddet, bopælskommunen skal refundere skolekommunen, stemmer overens med de faktiske udgifter forbundet med elevens undervisning inden for rammerne af bopælskommunens visitation, og tilsvarende at bopælskommunen skal kunne sandsynliggøre, at udgifterne ved deres tilbud vil være lavere. KL inddrages i arbejdet. Dette vil blive indarbejdet i lovforslagets bemærkninger.

Ordningen vil blive fulgt tæt. Det er aftalt i folkeskoleforligskredsen, at forligskredsen én gang årligt vil tage en drøftelse af, om ordningen fungerer hensigtsmæssigt.

Dette lovforslag vedrører fritvalgsordningen på folkeskoleområdet, hvorfor det falder uden for rammerne for lovforslaget at foretage ændringer i forhold til de frie grundskoler.

b) § 26, stk. 7, befordring af syge og invaliderede ved frit skolevalg

Danske Handicaporganisationer er imod at begrænse kommunernes forpligtelse til at sikre befordring af børn med handicap, da dette begrænser det frie valg for disse elever yderligere. Organisationen ønsker en model, der sikrer, at handicapbetingede merudgifter kompenseres, når forældre og barn vælger en skole uden for bopælskommunen i medfør af muligheden for frit skolevalg, således at familier med børn med eller uden handicap vil være ligestillet. Socialpædagogernes Landsforbund finder tilsvarende, at forslaget forringer forholdene for børn med handicap eller sygdom, der går i skole i en anden kommune end bopælskommunen. Organisationen ønsker en gennemgang i lovbemærkningerne af, hvilke muligheder der er for støtte til befordring i servicelovens regler om dækning af merudgiftsydelser ved betydelig nedsat funktionsevne.

KL er tilfredse med, at forslaget forhindrer, at forældrenes frie skolevalg giver bopælskommunen yderligere udgifter til befordring. Organisationen vender sig imod, at der i bemærkningerne til lovforslaget

henvises til muligheden for dækning af merudgiftsydelser inden for servicelovens bestemmelser ved betydelig nedsat funktionsevne. KL peger på, at befodringsudgifterne ved frit skolevalg netop skyldes det frie skolevalg og ikke barnets nedsatte funktionsevne.

Ministeriet for Børn og Undervisnings bemærkninger

Forslaget vedrører alene spørgsmålet om kommunalbestyrelsens særlige befodringspligt over for syge og handicappede (invaliderede) elever, og det begrænser ikke forældres og disse elevers ret til i overensstemmelse med reglerne om frit skolevalg selv at vælge en anden skole. Forslaget har baggrund i kommuneaftalen for 2012. Efter aftalen skal der gennemføres en ændring af folkeskoleloven, hvorefter kommunalbestyrelsens særlige befodringsforpligtelse over for elever med handicap alene skal oprettholdes inden for rammerne af det, eleven er visiteret til af bopælskommunen.

Forslaget til en ny bestemmelse i folkeskolelovens § 26, stk. 7, udmønter kommuneaftalen for 2012 på dette punkt.

Selv om kommunalbestyrelsens særlige befodringspligt således begrænses ved brug af frit valg, bortfalder den ikke helt, sådan som den gør for elever, der ikke er syge eller handicappede. Det er med forslaget sikret, at de syge og handicappede elever kan få betalt befodrning i et omfang svarende til at blive transporteret hen til det tilbud, eleven er visiteret til af bopælskommunen, eller hvis eleven gik i sin distriktsskole. Det vil sige, at hvis en elev er henvist til specialundervisning på distriktsskolen, skal bopælskommunen afholde udgifter svarende til udgifterne ved befodrning mellem hjemmet og distriktsskolen. Er eleven henvist til specialundervisning på en anden skole end distriktsskolen, skal bopælskommunen afholde udgifter svarende til udgiften ved befodrning mellem hjemmet og denne anden skole. For syge og handicappede elever, der ikke er henvist til en anden skole, vil kommunen være forpligtet til at afholde udgifter svarende til befodrning til distriktsskolen, hvis eleven som led i det frie valg har valg en anden skole end distriktsskolen.

Spørgsmålet om, hvorvidt udgifter til befodrning kan dækkes efter servicelovens regler om dækning af merudgiftsydelse beror på en konkret vurdering i det enkelte tilfælde, som foretages af den enkelte kommune, herunder bl.a. en vurdering af, om der er tale om en nødvendig merudgift som en konsekvens af barnets funktionsnedsættelse. Ministeriet vil efter en vedtagelse af lovforslaget informere om mulighederne for at få dækning af udgifter til befodrning efter servicelovens regler om merudgiftsydelser ved nedsat funktionsevne på ministeriets hjemmeside.

c) § 40, stk. 2, nr. 4, muligheden for at suspendere det frie skolevalg

Skole og Forældre anerkender, at der på nogle skoler kan være behov for at beskytte klasser med særlige problemer mod at få tilført flere elever. Organisationen er blot bekymret for, at muligheden for suspension i realiteten vil betyde en voldsom indskrænkning i det frie skolevalg. For at undgå, at der foretages en individuel vurdering af en udefrakommende elev, bør det derfor være et krav, at suspension skal være givet forud for det tidspunkt, hvor en elev søger om optagelse i den pågældende klasse. Derudover bør en dispensation altid være tidsbegrænset og med en klar plan for, hvordan skolen vil sørge for, at der bliver løst op for den pågældende klasses sårbarhed. Organisationen anbefaler, at udviklingen følges nøje med henblik på at vurdere, om kommunerne alene suspenderer det frie skolevalg i ganske særlige tilfælde.

Børnerådet anbefaler ligeledes, at man følger udviklingen med hensyn til omfang og begrundelser.

Skolelederforeningen finder, at der skal være ens muligheder for suspension af det frie skolevalg i hele landet og fraråder derfor, at kommunalbestyrelsen lokalt kan bestemme, om der skal være mulighed for suspension fra det frie skolevalg.

Ministeriet for Børn og Undervisnings bemærkninger

Det fremgår af lovforslagets specielle bemærkninger, at den foreslåede bestemmelse ikke giver adgang til at afvise elever afhængig af den enkelte elevs forudsætninger eller lignende, og at der ikke kan opstilles kriterier for optagelse efter forslaget. Det ligger således allerede i forslaget, at suspension skal være givet forud for det tidspunkt, hvor en elev, der søger om optagelse, bliver afvist for at beskytte en særlig sårbar klasse. Endvidere fremgår det af lovforslagets specielle bemærkninger, at den konkrete suspension af det frie valg løbende skal tages op til revision for at kunne overholde kravet om saglighed, og at det typisk vil indebære, at der skal udarbejdes en plan for, hvilke formål man ønsker at opnå med suspensionen og hvornår.

Det vil mere udtrykkeligt blive indarbejdet i lovforslagets bemærkninger, at brug af afvisningsmuligheden forudsætter en forudgående suspension.

Formålet med lovforslaget er at gøre det frie valg af folkeskole permanent. Efter folkeskoleloven er det kommunalbestyrelsen, der har ansvaret for folkeskoleskolen. Det er derfor også hensigtsmæssigt, at det er kommunalbestyrelsen, der træffer (princip)beslutningen om, i hvilket omfang der i givet fald kan suspenderes fra det frie skolevalg i kommunen. Kommunalbestyrelsen kan efter forslaget delegere stillingtagen vedrørende konkrete klasser eller evt. klassetrin til forvaltningen, hvorved spørgsmål om, i hvilke helt konkrete tilfælde og hvordan suspension nærmere skal finde sted, udmøntes af forvaltningen. Beslutning om suspension i forhold til konkrete klasser eller evt. klassetrin udmøntes på baggrund af indstilling fra den pågældende skoleleder, der således altid inddrages i spørgsmål om suspension.

Det tilføjes, at folkeskoleforligskredsen har aftalt at følge kommunernes anvendelse af suspensionsmuligheden tæt. Forligskredsen vil én gang årligt på et møde tage en drøftelse af, om ordningen fungerer hensigtsmæssigt.

3. Øvrige bemærkninger

Ud over ovenstående er der foretaget enkelte ændringer af sproglig og lovtekniske karakter.